

Projekts IWAMA – kopīgais darbs, lai uzlabotu Baltijas jūras stāvokli

2019. gada aprīlī finišē starptautiskais projekts IWAMA (*Interactive Water Management* vai *Interaktīvā ūdens vadība*), kurš tika īstenots INTERREG Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas 2014.–2020. gadam ietvaros ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansiālo atbalstu. Programma veicina sadarbību un integrāciju Baltijas jūras reģionā, realizējot projektus, kas risina galvenās reģionam kopīgas problēmas, tai skaitā, Baltijas jūras ūdeņu piesārņojumu samazināšanu.

Mūsu jūra – mūsu atbildība

Teritorijas Baltijas jūras baseinā ir ārkārtīgi jutīgas un mūsu dzīvesveids ievērojami ietekmē jūras vidi. Naftas noplūdes, lauksaimniecība, nepilnīgi attīrītie rūpniecības un saimniecības notekūdeņi, kā arī sadzīves un ķīmiskie atkritumi, piesārņo mūsu jūru un izraisa eutrofikāciju, peldvietu aizaugšanu, kā arī nogalina Baltijas jūras iemītniekus un augus. Tieši tāpēc Baltijas reģiona valstīm un ikvienam cilvēkam jābūt atbildīgam par apkārtējās vides stāvokli un Baltijas jūras piesārņotību.

Lai konstruktīvi risinātu samilzušās problēmas un saglabātu Baltijas jūras unikālo ekosistēmu, Baltijas jūras reģiona valstīs apvienojās un parakstīja Konvenciju par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību, kuras mērķu īstenošanai tika nodibināta Baltijas jūras vides aizsardzības komisija – Helsinku komisija (HELCOM), vēlāk tika apstiprināts arī stratēģiskais rīcības plāns.

Pateicoties kopīgā darbam, INTERREG Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas ERAF finansiālajam atbalstam un Baltijas pilsētu apvienības vadībai, Latvijā tika realizēti trīs projekti Baltijas jūras piesārņojuma samazināšanai, no kuriem 3. projekts – IWAMA ir tuvu noslēgumam. Visi iepriekš minētie pasākumi jāpabeidz līdz 2019. gada aprīļa beigām un ir pienācis laiks, lai apkopotu šī projekta rezultātus.

Konkrētas darbības Baltijas jūras aizsardzībai

Projekts IWAMA ir Eiropas Savienības galvenais projekts prioritārā

jomā “Biogēnu vielas” un ir fokusēts uz notekūdeņu pārvaldības pilnveidošanu Baltijas jūras reģionā.

Projekta mērķis – resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšana notekūdeņu vadīšanai Baltijas jūras reģionā, attīstot NAI operatoru kapacitāti un īstenojot eksperimentālās investīcijas, kas palielina energoefektivitāti un uzlabo dūņu apstrādes sistēmu.

Projekta veiksmīgai realizācijai kopīgā darba grupā tika apvienoti 17 partneri un 12 asociēto dalībnieku speciālisti no 10 valstīm, tai skaitā, Berlīnes tehniskā universitāte, Lahti Lietišķo zinātņu universitāte, Tartu universitāte, Vācijas, Somijas un Zviedrijas ekoloģiskās organizācijas, zinātniski pētnieciskie centri, ūdenssaimniecības asociācijas un 8 ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumi, no kuriem 2 ir Latvijas pārstāvji – SIA “Daugavpils ūdens” un SIA “Jūrmalas ūdens”. Uzņēmumiem dalība projektā ir ļoti svarīga un lietderīga, jo projekta mērķu sasniegšanai tiek nodrošināta ekspluatējošo organizāciju potenciāla attīstība, pateicoties izglītībai mūžu garumā un pilotinvestīciju virknes īstenošanai, kas savukārt tiks virzītas uz ražošanas izmaksu samazināšanu.

Vadošais projekta partneris ir Baltijas pilsētu apvienība (*Union of Baltic Cities*) Somijā, kuras pārstāvji koordi-

Tika īstenotas eksperimentālās investīcijas:

- Sistēmas izveidošana elektroenerģijas patēriņa monitoringam Daugavpils NAI, Latvijā
- Optimizēta enerģijas kontroles sistēma Kauņas NAI, Lietuvā
- Visaptveroša pilnveidota vadības sistēma Grēvesmilēnes NAI, Vācijā
- Purva augsnes NAI eksperimentālais projekts, izmantojot amonija anaerobas oksidēšanas tehnoloģiju Gdaņskā, Polijā

RACIONĀLA DŪŅU VADĪBA

Projekta IWAMA ietvaros dūņu kvalitāte tika izmērīta un novērtēta, veicot dūņu pārvaldības auditu un izmantojot savāktu datu pamatrādītājus, kā arī ņemot vērā konkrētas tehnoloģijas un reģionālās iezīmes. Projekta pasākumu laikā tika izstrādātas un pārbaudītas vadlīnijas par ilgtspējīgas pārvaldības audita koncepcijas piemērošanu. Biogēnu vielu izdalīšanas process tika pilnveidots, pateicoties notekūdeņu attīrīšanas procesa modernizācijai un jauniem pieejamiem dūņu dezinfekcijas, stabilizēšanas un atūdeņošanas risinājumiem.

Tika īstenotas eksperimentālās investīcijas:

- Visaptveroša dūņu laukuma būvniecība, izmantojot humifikācijas tehnoloģiju Tūri un Oisu NAI, Igaunijā
- Filtrāta attīrīšanas sistēma Tartu NAI, Igaunijā
- Energoefektīvas tehnoloģijas notekūdeņu atūdeņošanai Jūrmalas NAI, Latvijā

KAPACITĀTES ATTĪSTĪBA

Paveiktās aktivitātes projekta IWAMA ietvaros ļāva nodrošināt struktūrētu pieredzes apmaiņu un nepārtrauktu apmācību NAI iekārtu personālam. Liela nozīme tika veltīta zināšanām un intelektuālās inovācijas izplatīšanai Baltijas jūras reģiona no-

zares uzņēmumu starpā (rikoti 5 tiešsaistes apmācības semināri, 6 starptautiskie semināri ar vizītiem uz lokālajām NAI un 5 nacionālie informācijas izplatīšanas pasākumi). Visi projekta materiāli un galvenie dati ir izvietoti projekta oficiālajā mājaslapā, kā arī speciāli izveidotā profesionālā platformā *Baltic Smart Water Hub* – kur nozāres speciālisti var atrast profesionālus rakstus, aprēķinus un labas prakses piemērus, kā arī pārbaudīt zināšanas mācību spēlē “Viena diena attīrīšanas iekārtu darbībā”.

Elektroenerģijas patēriņa monitoringa sistēma Daugavpils kanalizācijas attīrīšanas iekārtās

Lai optimizētu notekūdeņu attīrīšanas procesa vadību, samazinātu patērēto enerģijas daudzumu un izmaksas, atrastu un izvērtētu enerģijas taupīša-

ģijas patēriņa uzskaiti, dati par atsevišķo ierīču grupu, tādu kā sūkņi, mikseri, centrifūgas, turbokompresori darba parametriem nepārtrauktā režīmā tiek pārraidīti elektroenerģijas monitoringa sistēmā. Ir iespējams sekot aprīkojuma iestatījumiem un veikt operatīvas korekcijas tehnoloģiskā režīmā, lai sasniegtu optimālus parametrus un tādējādi samazinātu elektroenerģijas patēriņu. Savukārt, aizbīdņa uzstādīšana ļauj pārtraukt gaisa padevi uz vienu no 2 attīrīšanas līnijām, lai veiktu profilaktiskos un remonta darbus. Papildus minētajam, speciālisti tagad uzreiz saņem signālu par aprīkojuma pārmērīgu elektroenerģijas patēriņu, kas ļauj savlaicīgi atklāt un novērst tā cēloņus.

Pilnā apjomā tika izpildīts arī uzdevums, kas saistīts ar informācijas izplatīšanu par projekta paveiktiem pasākumiem un sasniegtiem rezultātiem Daugavpils pilsētas viesu un “Daugav-

nas iespējas, *Daugavpils NAI* tika piegādāti un uzstādīti 42 elektroenerģijas skaitītāji (Līguma izpildītās – SIA “ABB”(Latvija)) un aizbīdnis DN400 gaisa cauruļvadā (Līguma izpildītājs – UAB “Metalma”(Lietuva)).

Rezultāts:

Pateicoties atsevišķai elektroener-

pils ūdens” speciālistu un sadarbības partneru starpā – organizējot seminārus, kolēģu vizītes, mācību ekskursijas un ekoloģiskos svētkus.

SIA “Daugavpils ūdens” budžets projekta ietvaros sastāda 119 349,00 EUR, no kuriem ERAF finansējums 101 446,65 EUR un 17 902,35 EUR – SIA “Daugavpils ūdens” līdzekļi. ●